

MOJE FINANSE W POLSCE

Informator dla cudzoziemców

konto w polskim banku

budżet domowy

oszczędzanie

pożyczanie

Przyjeżdżając do Polski na dłużej, warto uporządkować tu swoje sprawy finansowe. Polska oferuje różne usługi finansowe dla cudzoziemców – oferta różni się w zależności od statusu prawnego cudzoziemców, ich kraju pochodzenia i tego, gdzie uzyskują dochody.

W Polsce działa wiele banków, a każdy z nich ma inną ofertę dla cudzoziemców. Każdy bank wymaga też innego kompletu dokumentów przy otwieraniu konta albo udzielaniu pożyczek.

Poszukując banku dla siebie najlepiej porównać aktualną ofertę kilku różnych banków.

Konto w polskim banku

Wielu pracodawców przelewa wynagrodzenie pracownikom na konto bankowe. Posiadanie konta jest więc często wymagane, gdy cudzoziemiec zaczyna pracę w Polsce. Wyciąg z konta przydaje się, gdy potrzebujemy udokumentować regularne zarobki w Polsce – np. w procedurze legalizacji pobytu.

Choć oferty banków różnią się znacznie, warto pamiętać, że każdy bank zarabia na tym, że klienci korzystają z jego usług. Tak więc klient zawsze płaci za korzystanie z usług banku – wybierając bank warto sprawdzić nie tylko to, jakich dokumentów bank wymaga do otwarcia konta, ale też, jakie są koszty związane z użytkowaniem konta.

Poszukując konta, warto więc rozważyć:

- dokumenty potrzebne do założenia konta (w niektórych bankach wystarczy sam paszport, w innych paszport i karta pobytu; czasem wymagany jest numer PESEL lub meldunek),
- dostępność banku (czy ma wiele oddziałów, czy oferuje obsługę w językach obcych, czy to bank głównie internetowy itp.).
- koszty utrzymania konta (czy jest opłata miesięczna za konto, za kartę, jakie są koszty przelewów lub korzystania z bankomatów itp.)

Co to są table opłat i prowizji bankowych?

Podają one, jakie opłaty bank pobiera za różne czynności: samo prowadzenie konta, korzystanie z karty debetowej, przelewy, przelewy zagraniczne, wydanie karty kredytowej, czy jest stała opłata za prowadzenie konta w banku itp.

Karta debetowa

Zakładając konto w banku, standardowo otrzymamy kartę debetową (w ciągu kilku dni od założenia rachunku). Za jej pomocą można płacić za usługi i towary do wysokości kwoty, jaką mamy na koncie, albo wypłacać środki z bankomatu. Wypłacanie środków z bankomatów czasem jest odpłatne – warto o to zapytać wybierając bank.

Karta kredytowa

Po założeniu konta można też złożyć w banku wniosek o kartę kredytową – karta umożliwia korzystanie ze środków, których nie mamy na koncie, ale bank nam je udostępnia na zasadzie krótkoterminowej pożyczki – pod warunkiem, że spłacimy je w określonym terminie. Później bank nalicza odsetki. Bank wydaje kartę kredytową klientom, którzy są w stanie regularnie spłacać swoje zobowiązania – a więc posiadają regularne dochody. Wypłacanie środków przy użyciu tej karty z bankomatu jest możliwe, ale droższe. Czasem banki naliczają opłaty za miesięczne korzystanie z karty.

Konto w innej walucie

Kilka polskich banków umożliwia prowadzenie rachunków klientów w innych walutach obcych – każdy bank ma ograniczony zakres walut, w których można prowadzić konto (często to tylko EUR, USD i GBP, czasem frank szwajcarski CHF). Warunki prowadzenia konta walutowego są inne niż konta złotówkowego. Według naszej wiedzy żaden bank w Polsce nie ma w ofercie kont prowadzonych w walutach Ukrainy, Rosji, Wietnamu, Chin, Turcji czy Białorusi.

Wymiana pieniędzy

W Polsce wymiana jednych walut na inne jest możliwa w bankach albo punktach wymiany walut (nazywają się potocznie „kantor”). Kursy wymiany zmieniają się niemal codziennie. Często wymiana jednej waluty obcej na drugą nie odbywa się bezpośrednio – najpierw waluta, którą sprzedajemy, przeliczana jest po kursie kupna na złotówki, następnie złotówki kantor czy bank przeliczają po kursie sprzedaży na tę walutę, którą chcemy kupić. Niestety oznacza to z reguły niekorzystny kurs wymiany. Średni kurs wymiany walut ustala codziennie Narodowy Bank Polski. Kurs ten można sprawdzić na stronie:

<http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/kursy/kursya.html>

Pieniądze a legalizacja pobytu

Wnioskowanie o zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE), ale też np. wnioskowanie o pobyt w Polsce dla członków rodziny, wymaga udokumentowania systematycznych zarobków na przestrzeni ostatnich pięciu lat przed składaniem wniosku. Wyciąg bankowy jest dobrym potwierdzeniem regularnej pracy w Polsce.

Jak planować budżet domowy?

Po co planować budżet domowy? Żeby wiedzieć, na co wydajemy pieniądze i rozsądnie nimi gospodarować. Planowanie budżetu domowego zaczyna się od tego, że ustalamy dokładnie: jakie mamy przychody i jakie mamy wydatki. Oto przepis na plan budżetu domowego w trzech krokach:

Krok 1

Przygotowujemy tabelę, w której z jednej strony notujemy stałe przychody (pensję, stypendium, zasiłki, inne przychody – z ostatniego miesiąca), a z drugiej stałe, comiesięczne wydatki, które regularnie ponosimy (czynsz, koszty utrzymania mieszkania (woda, prąd), koszt transportu, koszt żywienia, abonament telefoniczny). Jeśli co miesiąc przesyłamy np. środki krewnym, albo odkładamy na zaplanowany cel – te pozycje też wpisujemy do tabeli jako wydatki.

Krok 2

W osobnej tabeli wpisujemy wydatki nieregularne, które ponosimy w ciągu roku (np. wyprawkę dla dzieci do szkoły, przegląd samochodu, ubezpieczenie, koszty wakacji albo podróży do domu, pieniądze, które wydajemy na ubrania albo rozrywkę itp.). Tę tabelę warto przygotowywać przez dłuższy czas – trudno z pamięci odtworzyć wszystkie nieregularne wydatki, które ponosimy w roku. Gdy już się uda, sumujemy te wydatki, dzielimy przez 10 (dla równego rachunku) i dopisujemy jako kolejną pozycję po stronie wydatków do pierwszej tabeli z Kroku 1. Możemy ten wydatek opisać np. „składka na wydatki stałe”. Chodzi o to, abyśmy co miesiąc systematycznie przewidywali koszt, który w każdym roku na pewno poniesiemy.

Teraz, odejmując wydatki od wpływów na konto z pierwszej tabeli dowiemy się, czy mamy dodatni czy ujemny bilans naszego budżetu domowego – czy zarobki wystarczą nam na potrzebne wydatki, czy nie. Jeśli tak – możemy zaplanować, co zrobić z oszczędnościami. Jeśli nie – jak uzupełnić budżet. Możemy albo obciąć wydatki albo poszukać dodatkowych dochodów.

Krok 3

Planujemy, co zrobić z oszczędnościami. Zanim zaczniemy planować systematyczne oszczędzanie czy inwestycje, warto jeszcze odłożyć środki na nieprzewidziane wydatki – bo zawsze się zdarzają. W zależności od indywidualnych potrzeb może to być 1000 złotych lub 10 tysięcy czy więcej – chodzi o to, aby stworzyć sobie finansowe zabezpieczenie na nieprzewidziane okoliczności. Warto co miesiąc odłożyć jakąś kwotę z oszczędności na ten cel.

Gdy to zrobimy, można zaplanować, co zrobić z nadwyżką środków – i warto to zaplanować jak najszybciej. Niezagospodarowane pieniądze z pewnością wydamy (tak przynajmniej mówią specjaliści).

Do przygotowania takiego budżetu wystarczy kartka i długopis, w Polsce dostępne są też różne tabele online albo aplikacje mobilne, z których można skorzystać. Można tam znaleźć gotowe tabele do wypełnienia. Wystarczy wpisać w wyszukiwarkę „budżet domowy”.

Pożyczanie pieniędzy w Polsce

Możliwość uzyskania kredytu czy pożyczki w Polsce zależy od statusu prawnego cudzoziemca w Polsce, a także od tego, gdzie cudzoziemiec uzyskuje dochody, oraz od oferty konkretnego banku. Oprócz banków, pożyczek i kredytów udzielają też Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe (SKOK) oraz instytucje finansowe.

Co do zasady, im status osoby bardziej wiąże ją z Polską, tym łatwiej uzyskać kredyt lub pożyczkę. Tak więc największe możliwości w tej dziedzinie mają osoby posiadające w Polsce prawo stałego pobytu. Osoby z pobytem czasowym będą mogły zaciągnąć pożyczkę z reguły na czas krótszy niż posiadane zezwolenie na pobyt w Polsce.

Dokumenty najczęściej wymagane do uzyskania pożyczki/kredytu to: ważny paszport, karta pobytu stałego lub czasowego, meldunek w Polsce, numer PESEL oraz udokumentowany dochód (zezwolenie na pracę oraz umowa o pracę), deklaracje podatkowe, raport kredytowy z kraju pochodzenia.

Banki będą wymagały wykazania regularnych dochodów przez 6 lub 12 miesięcy (krócej w przypadku umów o pracę, dłużej – umów cywilnoprawnych). Wszystkie dokumenty obcojęzyczne trzeba przedstawić bankowi wraz z tłumaczeniem przysięgłym na język polski. Procedura uzyskania kredytu lub pożyczki może trwać dłużej, niż w przypadku Polaków. Bank może też zwiększyć koszt kredytu lub pożyczki, w porównaniu do warunków oferowanych Polakom, traktując cudzoziemców jako „klientów podwyższonego ryzyka”.

Cudzoziemiec może też uzyskać pożyczkę w niektórych SKOK.

Udzielaniem pożyczek i kredytów zajmują się też różne instytucje finansowe, które nie są bankami ani SKOKami. Te instytucje pożyczkowe zazwyczaj udzielają pożyczek na mniejsze kwoty (są to m.in. popularne „chwilówki” – czyli małe pożyczki na krótki czas, z reguły do 30 dni). Oferta firm jest bardzo zróżnicowana, często od pożyczającego wymagana jest karta stałego pobytu. Pożyczki te są łatwe do uzyskania, ale ich koszty są większe. Często oprócz wysokich odsetek instytucje te przewidują dodatkowo wysokie kary, gdy pożyczka nie zostanie oddana w terminie – warto więc dokładnie czytać dokumenty i zachować ostrożność korzystając z tego rodzaju pożyczek. Warto wiedzieć, że o ile banki podlegają w Polsce ścisłemu nadzorowi i kontroli, inne instytucje finansowe takiej kontroli nie podlegają – w przypadku nieporozumień trudniej więc dochodzić swoich racji.

Nadzór nad instytucjami finansowymi

Jeśli czujesz, że bank nie traktuje Cię sprawiedliwie – możesz zgłosić nieprawidłowe zachowanie banku do **Komisji Nadzoru Finansowego** (www.knf.gov.pl). Komisja nadzoru kontroluje pracę banków, SKOK-ów, ale też sektora ubezpieczeniowego i rentowego. Nie podlegają jej instytucje finansowe, które nie są bankami.

W Polsce działa też **Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów** (www.uokik.gov.pl), który kontroluje m.in. działanie banków, instytucji finansowych i ubezpieczeniowych. Bezpłatne poradnictwo prawne i informacje oferuje Stowarzyszenie Konsumentów Polskich (<http://www.skp.pl/>):: 801 440 220, 22 290 89 16.

Koszty kredytów

Zaciągając kredyt, warto dokładnie dopytać o koszty pożyczania pieniędzy. Z reguły pożyczanie pieniędzy oznacza trzy rodzaje kosztów:

- **odsetki** (czyli procent pożyczanej kwoty, który płacimy bankowi za to, że udziela kredytu czy pożyczki)
- **prowizja** (czasem procent od pożyczanej kwoty, czasem – stała kwota)
- **dotatkowe opłaty** (każdy bank ustala je inaczej. Mogą to być np. opłaty za zmianę umowy: terminu spłaty albo sposobu spłaty kredytu)

Przesyłanie środków za granicę

Jeśli osoba, której chcesz przesłać środki, ma konto w banku – możliwe jest przesłanie pieniędzy przez bank. Potrzebne będą do tego kod banku docelowego (SWIFT albo BIC) oraz numer rachunku w formacie IBAN. Żeby otrzymać środki zza granicy, potrzebujesz podać nadawcy kod SWIFT swojego polskiego banku oraz IBAN (to numer rachunku poprzedzony literami PL). Opłaty za przelew zagraniczny są różne w różnych bankach (od 20 do nawet 250 złotych). Przelew zagraniczny z reguły trwa około trzech dni.

W Polsce działają firmy oferujące transfer środków za granicę – np. MoneyGram i Western Union. Umożliwiają one przesłanie pieniędzy szybciej niż standardowa oferta banku, także

osobom, które nie mają konta bankowego. Opłata za przesłanie środków zależy od wysokości przesyłanej kwoty (np. ok. 10 zł za przelew w wysokości 500 zł – kwota jest dwukrotnie wyższa, jeśli odbiorca ma środki otrzymać gotówką).

Publikacja przygotowana przez Fundację Polskie Forum Migracyjne (PFM). Fundacja od 2007 roku wspiera cudzoziemców w Polsce. Tłumaczymy polskie przepisy i zwyczaje cudzoziemcom, pomagamy poznać polskie realia, uczymy o różnicach kulturowych.

Polskie Forum Migracyjne

Ul. Szpitalna 5/14, 00-031 Warszawa

www.facebook.pl/PolskieForumMigracyjne

www.forummigracyjne.org

tel. 22 110 00 85

Publikacja dofinansowana ze środków Narodowego Banku Polskiego w ramach projektu „Moje finanse w Polsce”, 2017 r.

NBP

Narodowy Bank Polski

